Fredagen den 2 april 1943. Ja-sägarnas kris

Vardagstryck

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Ja-sägarnas kris.

Våren har framkallat en påtaglig oro bland regeringens notoriska ja-sägare av olika kulörer och kategorier. Händelserna löpa icke längre programenligt, och det börjar bli svårt att anpassa det obligatoriska bifallet. Man har på sina håll uppenbarligen gripits av en viss olustkänsla inför plikten att applådera. Man vet inte längre om icke det, som man skänker sitt bifall i dag, någon av de närmaste dagarna kan komma att te sig tämligen tvivelaktigt. Bäst därför att ålägga sig en viss återhållsamhet och i stället undersöka om det inte finns möjligheter till en omsvängning i all tysthet. I själva verket företer läget många av de symtom, som bruka framträda i samband med en annalkande kris. Att en sådan kommer är ju därför inte säkert. Uppenbart är dock, att till den likriktade, i själva verket utpräglat negativa lojalitet, som varit samlingsregeringens ideal, blir det icke möjligt att återvända. Lika tydligt är, att regeringen nu går mot den dag, då den blir nödsakad att begrunda det delikata spörsmålet huruvida bifallet från de patenterade ja-sägarna varit av så stort värde, som den hittills inbillat sig. Kanske kan den då också få en stund över för en allvarlig analys av sitt förhållande till den opposition, över vilken den ofta varit så sur. Det är inte uteslutet att denna i en viss, kanske allvarlig, situation visar sig vara mera att bygga på än den beskedliga fårahjorden i pressen. Om motsvarande företeelse i riksdagen skall man väl inte tala i detta sammanhang. Men det är inte uteslutet att det kan bli oro även där. Frågorna om Lekvattnet tyda på, att en del tidigare som högklassiga lojalister fungerande ja-sägare bland socialdemokraterna upptäckt, att tiden är inne att börja visa tänderna — inte m o t regeringen, men f ö r massan. Den senare kan annars lätt få den föreställningen, att dess förtroendemän somnat. Skulle nu också en del fackföreningar börja röra på sig i stil med vad som skedde i fråga om överflygningarna, så är det icke uteslutet, att ingen mindre än hr Per Albin Hansson finner anledning att röra på sig. Att situationen numera rymmer många möjligheter, de där hastigt kunna forma sig till överraskningar, är, såsom redan antytts, uppenbart.

Man måste utgå ifrån att regeringen har detta klart för sig. Under alla förhållanden får den nog kosta på sig en ökad patrullverksamhet för att vara i nivå med läget. På det slentrianmässiga kan den icke längre bygga sin ställning. Sålunda vore det ett stort misstag att tro, att det stöd den reservationslöst får från till exempel hr Vougt, längre är något att fästa sig vid. Till samma ur politisk värdesynpunkt tvivelaktiga kategori måste den nog också hänföra hr Bramstorps huvudorgan. Det är inte bra med folk, som är för ivriga och som försvara allting. Det är lika illa med dem, som vända kappan efter vinden. Båda kategorierna ha varit i livlig rörelse den senaste tiden. Härom dagen "överraskade" Dagens Nyheter med att ta ställning mot permittenttrafiken! Omsvängningen har dikterats av det förändrade läget ute i världen och länge varit väntad. Den har föregåtts av en finländsk kampanj, som måste ha kommit tidningens gode vän, utrikesministern, att riva sitt hår. Säkert är, att ett underligare exempel på lojalitet har hr Günther aldrig sett. Och det värsta är, att han nog får vara beredd på mycket mera i samma stil från samma håll. Det börjar bli verklig högkonjunktur för anpasslingarna nu. Faktiskt är det synd om regeringen, som så länge trott, att de voro ett både adekvat och stabilt uttryck för folkopinionen. Stockholms-Tidningen, som tidigare dagligen bugade sig för de tyska framgångarna, men lyckats glömma sitt nyss förflutna, delar till fullo denna medömkan. Den konstaterar att Dagens Nyheters hållning — det vill säga dess nya! — inger allt annat än respekt. Den saken borde emellertid tidningen överlåta åt pressnämnden och dess ordförande att yttra sig om. I vilken mån D. N:s nya linje kan anses motsvara rikets bästa kommer väl att bli uppenbart, när hr Dehlgren skickar ut sin nya upplaga av redaktionella anvisningar om hur man skall uppträda i spalterna för att gagna landet och betraktas som lojal. När Stockholms-Tidningen nu skyndar sig att intaga D. N:s plats vid hr Günthers högra sida, så är detta visserligen mycket vänligt och snällt gjort, men det hindrar inte att man uppriktigt beklagar regeringen om dess talan hädanefter kommer att föras av det tidigare över alla gränser nazivänliga organet.

Det finns annat, som också ter sig betänkligt, i varje fall starkt vittnar om hur labilt läget är på väg att bli. Härom dagen tog Aftontidningen bladet från mun på ett sätt, som måste ha framkallat en chock i den del av kanslihuset, som är nära befryndad med L. O. När hr Sköld hållit sitt nordiska tal skyndade sig hans trogna ute i landet att uttolka även de självklaraste satserna i detsamma som uttryck för stor statsmannavisdom. Men Social-Demokraten skrev: "Frågan löses icke bara med ord, det fordras också handlingar, som bana vägen och kunna övertyga våra broderfolk om att det från vår sida inte blott gäller en stämning utan en vilja." Det var det på samma gång sannaste och djärvaste som sagts i det bladet på denna sidan krigsutbrottet. Men vilka handlingar är det, som regeringsorganet åsyftar? Är det en avveckling av permittenttrafiken, som det tänker på utan att — ännu så länge åtminstone — våga säga det rent ut? Att det reflexionslösa ja-sägandet inte heller på den kanten numera framstår som det enda saliggörande är uppenbart. Stockholms-Tidningen påstår, att det är två andar — en god och en ond? — som strida om herraväldet inom Social-Demokraten. Men det ligger närmare till hands att tro, att det är den besvärliga eftertanken, som börjat inställa sig. Ingenting äro regeringens i-alla-väder-devota så rädda för, som för detta främmande. Hr Vougt och hans bondeförbundskollega därnere i Malmö ha också skyndat sig att slå alarm. Här måste, mena de, kraftåtgärder vidtagas för att förhindra att en självständig — det vill, enligt deras mening, säga illojal — opinion kommer till uttryck. Det får helt enkelt inte finnas någon oro på folkdjupet. Men sannolikt är regeringen för klok för att lyssna till dylika huvudlösa råd. Dess omtänksamhet om landets bästa skulle vara än större, om den med skärpt uppmärksamhet ville följa de tecken, som nu oförtydbart vittna om, att allt icke längre är, som det varit hittills. När lojalister av D. N:s typ nu synas bli borta med den anpasslingsvind, som blåser, kan måhända ett stöd av annan kvalitet te sig önskvärt. Säkerligen kan regeringen också vinna ett sådant — genom öppenhet och förtroende. Om de kristecken, som nu kunna skönjas, skulle leda till en utveckling i den riktningen, så kunna de, som svara för landets väl och ve, vara övertygade om att i varje fall en del av den opposition, mot vilken de ofta visat så dåligt humör och vars motiv de konsekvent misstolkat och misstänkliggjort, skall befinnas vara långt mera att lita till än de, som skynda sig att bryta upp av fruktan för att konjunkturen skall gå dem förbi. Vid dem, som fortsätta sina entoniga lovsånger, behöver man icke fästa något större avseende. Deras tid är i alla fall snart oåterkalleligt förbi.

De, som så önska, kunna verkställa specialprenumeration på Eskilstuna-Kuriren till ett pris av 1 kr. Härför erhålles tio sådana nummer, som redaktionen tror kunna intressera. Avgiften inbetalas på postgiro, n:r 27788. Prenumerationen verkställes direkt hos Eskilstuna-Kurirens kontor. Efter varje tiotal nummer betraktas prenumerationen såsom förnyad, om icke meddelande ingår om att den skall upphöra. För varje ny period tillsändes varje prenumerant inbetalningskort.

Eskilstuna Tryckeribolag 1943

KUNGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM